

მოსახლეობის და ბინების საყოველთაო აღწერა

შშმ პირები საყოველთაო აღწერებში

ანა ვისოცკა

*დემოგრაფიული და შრომის ბაზრის კვლევების
დეპარტამენტი*

*ცენტრალური სტატისტიკური ოფისი
ვარშავა, ივნისი 2014*

აღწერა - როგორც შშმ პირთა შესახებ მონაცემთა წყარო

საყოველთაო აღწერა - ყველაზე დიდი კვლევა, რომელშიც გროვდება შშმ ადამიანების შესახებ ინფორმაცია:

- პირველად ინვალიდობა/შშმ 1921 წლის აღწერაში იქნა შესწავლილი,
- შემდეგი - მე-2 მსოფლიო ომის შემდეგ - 1978, 1988 და 2002 წლების აღწერაში,
- ბოლოს 2011 წლის აღწერაში,

შშმ პირების შესახებ ინფორმაციის შეგროვების მიზანი

- ქვეყანაში შშმ მოსახლეობის რაოდენობის განსაზღვრა,
- შშმ მოსახლეობის მახასიათებლები (დემოგრაფიული, საზოგადო, ეკონომიკური, პირობების, მათი ოჯახების ცხოვრების თვისებების მიხედვით),
- ანალიზი ცვლილებების დროს ამ ძალიან მნიშვნელოვანი სოციალური და ეკონომიკური თვალსაზრისით საზოგადოებაში.

2011 აღწერის მეთოდები და ტექნიკა

2011 წლის აღწერის განხორციელება შერეული მეთოდით:

- ინფორმაციის გამოყენება ადმინისტრაციული წყაროებიდან (28 სისტემა და რეესტრი)
- შეღწევითი კვლევა შემთხვევით შერჩეული მოსახლეობის 20%

2011 ესა მონაცემთა წყარო

სრული აღწერა

- ელექტრონულ ფორმაში მონაცემების შემცველი, რეესტრი და ინფორმაციული სისტემა,
- მოკლე ანკეტა

შელწევითი გამოკვლევა

- გრძელი ანკეტა გაფართოებული თემატური სპექტრით განხორციელებული შემთხვევით შერჩეული 20% ბინებზე.

შენიშვნა: 2011 ესა გამოყენებული იყო მხოლოდ ელექტრონული ანკეტები.

2011 ესა რეალიზაციის მეთოდები

- **სრული კვლევა** (მოკლე ანკეტა) რეალიზებული თვითაღწერის ტექნიკით ინტერნეტის საშუალებით (მეთოდი CAII) და გამოთოვებული ინფორმაციის შევსება სატელეფონო ინტერვიუს საშუალებით (CATI),
- **შელწევითი გამოკვლევა** (გრძელი ანკეტა) რეალიზებული CAPI-ს მეთოდით მობილური მოწყობილობით უშუალო გამოკითხვის დროს აღწერის გამომთვლელის საშუალებით, ისევე როგორც ინტერნეტის საშუალებით,
- **უსახლკარო პირების აღმწერი ანკეტა (CAPI),**
- **კოლექტიური საცხოვრებელი დაწესებულებების მაცხოვრებლების აღმწერი ანკეტა.**

2011 ესა განსაზღვრული რეესტრები და
ადმინისტრაციული სისტემები რომლებიც შეიცავს
ინფორმაციას შშმ პირების შესახებ

- (ZUS) სოციალური დაზღვევის სააგენტოს ინფორმაციული სისტემები (ცენტრალური კრებული),
- EKSMOoN-ს საინფორმაციო სისტემა (დაბნეული კრებულები),
- სოციალური დახმარების და ოჯახისთვის დახმარების სისტემა (დაბნეული კრებულები).

2011 საყოველთაო აღწერის კვლევის თემები

1. მოსახლეობის მდგომარეობა; მოსახლეობის გეოგრაფიული და დემოგრაფიული მახასიათებლები,
2. მოსახლეობის სოციალური და ეკონომიკური მახასიათებლები (განათლება, საარსებო წყარო, სოციალური შეღავათების ბენეფიციარები),
3. შშმ პირები,
4. მოსახლეობის ეკონომიკური აქტივობა,
5. გზა სამუშაო ადგილამდე,
6. საოჯახო მეურნეობის მდგომარეობა და სტრუქტურა,

2011 საყოველთაო აღწერის კვლევის თემები

7. ოჯახები და მათი მახასიათებლები,
8. სობლისმეურნეობასთან დაკავშირებული საოჯახო მეურნეობები,
9. იმიგრაცია პოლონეთში. იმიგრაციის რესურსები,
10. ემიგრაცია პოლონელების საზღვარგარეთ (მათ შორის დასაქმების),
11. შიდა მიგრაცია,
12. ეროვნება და ენა,
13. მიკუთვნება ეკლესიაბსა და რელიგიურ ორგანიზაციებს,
14. საცხოვრისის რესურსები.

შელწევითი გამოკვლევა

- შელწევითი გამოკვლევა 2011 ემა განხორციელდა შემთხვევით მიახლოებით 20% ბინებზე ქვეყნის მაშტაბით (2 744 ათ. საცხოვრისი),
- ღრმა განშრეების გათვალისწინებით მომზადებული საცხოვრისების შერჩევის, ძალიან დიდი შემთხვევითი შერჩევა, შემთხვევითი შერჩევის სათანადო სქემის ამორჩევა კვლევისთვის და მისი ალოკაცია იყო ხარისხით კარგი შედეგების მიღების გარანტი 2011 აღწერის ყველა თემის გათვალისწინებით.

შშმ პირები 2011 ესა

ინფორმაცია შშმ პირების შესახებ - 2010 წ. 4 მართის მოსახლეობის და ბინების ეროვნული აღწერის შესახებ კანონის დებულებების შესაბამისად - შეგროვდა შეღწევითი გამოკვლევით, ხოლო **მათი მოპოვება მოხდა ნებაყოფლობის პრინციპით.**

ინვალიდობის მახასიათებლები ეფუძნება რესპოდენტის დეკლარაციასა და სუბიექტურ შეფასებაზე და ეხებოდა სიტუაციას კონკრეტულ დროს.

განმარტებები

აღწერებში მიღებული განმარტებების თანახმად
შშმ პირად ითვლება პირი რომელსაც:

- ქონდა უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემული დამადასტურებელი სათანადო საბუთი,
- არ ჰქონდა სათანადო დამადასტურებელი საბუთი, მაგრამ გრძნობდა თავისი ასაკისთვის შეზღუდვებს ძირითადი ფუნქციების შესრულებისას (სამსახური, განათლება, გართობა, თვითმომსახურება).

შშმ პირების კატეგორიები

შშმ პირთა საზოგადოება გაიყო ორ ძირითად ჯგუფად:

- **იურიდიულად** შშმ პირები - რომლებთაც მინიჭებული აქვთ შშმ პირის სტატუსი ამისთვის უფლებამოსილი ორგანოს მიერ,
- **მხოლოდ ბიოლოგიურად** შშმ პირები - რომლებთაც არ აქვთ მინიჭებული შშმ პირის სტატუსი, მაგრამ მიაჩნიათ რომ მათი ასაკისთვის აქვთ აბსოლუტური, სერიოზული ან ზომიერი შეზღუდულობა ძირითადი ფუნქციების შესრულებაში.

შშმ პირების კატეგორიები

იურიდიულად შშმ პირების სუბიექტური შეფასების გათვალისწინებით გამოიყო მათშორის:

- **იურიდიულად და ბიოლოგიურად შშმპ** - რომლებსაც გააჩნიათ აქტუალური საბუთი და ამავედროულად აცხადებენ სრულ, სერიოზულ ან ზომიერ შეზღუდულობას ძირითადი ფუნქციების შესრულებაში,
- **მხოლოდ იურიდიულად შშმპ** - გააჩნიათ აქტუალური საბუთი, მაგრამ არ აცხადებენ რაიმე შეზღუდვას მათი ასაკისთვის ძირითადი ფუნქციების შესრულებაში.

ინვალიდობა 2011 აღწერაში - შეკითხვები

კითხვა 1. ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემების გამო (ინვალიდობა ან ქრონიკული დაავადება) გაქვთ შეზღუდულობა ძირითადი ფუნქციების (სწავლის, პროფესიაში მუშაობის, შინამეურნეობის შენახვა, თვითმომსახურება) რომელიც 6 თვე ან მეტი გრძელდება?

- კი, სრული შეზღუდვა
- კი, სერიოზული შეზღუდვა
- კი, ზომიერი შეზღუდვა
- არა, არ მაქვს არანაერი შეზღუდვა
- არ მსურს უპასუხო ამ კითხვას

ინვალიდობა 2011 აღწერაში - შეკითხვები

კითხვა 2. რამდენი ხანია გაქვთ უბრალო ფუნქციების შესრულების შეზღუდული შესაძლებლობები ?

- 6 თვიდან 1 წლამდე
- 1 წლიდან 5 წლამდე
- 5 წლიდან 10 წლამდე
- 10 წელი და მეტი
- არ მსურს უპასუხო ამ კითხვას

ინვალიდობა 2011 აღწერაში - შეკითხვები

კითხვა 2. ძირითადი ფუნქციების შესრულებაში შეზღუდვა გამოწვეულია თუარა:

- საყრდენ-მამოძრავებელი სისტემის დაავადებით და დაზიანებით
- მხედველობის დაავადებით და დაზიანებით
- სმენის დაზიანებით
- სისხლძარღვთა სისტემის დაავადებით
- ნეუროლოგიური დაავადებით
- სხვა დაავადებით
- არ მსურს უპასუხო ამ კითხვას

ინვალიდობა 2011 აღწერაში - შეკითხვები

კითხვა 4. გაქვთ თუ არა ოფიციალური აქტუალური შშმ პირის, ინვალიდის ან მუშაობის უუნარობის სტატუსი?

- კი
- არა
- არ მსურს უპასუხო ამ კითხვას

ინვალიდობა 2011 აღწერაში - შეკითხვები

კითხვა 5. Jak როგორ მოხდა

შრომისუუნარობის/ შშ/ ინვალიდობის კვალიფიკაცია?

- ინვალიდობის მნიშვნელოვანი ხარისხი ან სრული შრომისუუნარობა და დამოუკიდებლად ცხოვრების უუნარობა, ან ინვალიდობის I ჯგუფი, ან ხანგრძლივი შრომისუუნარობა ფერმაზე შემწეობაზე უფლებით,
- ინვალიდობის ზომიერი ხარისხი ან სრული შრომისუუნარობა, ან ინვალიდობის II ჯგუფი;
- ინვალიდობის მსუბუქი ხარისხი ან ნაწილობრივი შრომისუუნარობა, ან პროფესიული გადამზადების მიზნობრიობა, ან ინვალიდობის III ჯგუფი, ან ხანგრძლივი შრომისუუნარობა ფერმაზე შემწეობაზე უფლების გარეშე;
- ინვალიდობა 16 წლამდე ასაკში;
- არ მსურს უპასუხო ამ კითხვას;

მონაცემების გამოქვეყნების ფორმები

2011 აღწერის შედეგების გამოქვეყნებაში გამოყენებულ იქნე შემდგომი საშუალებები:

- გრაფიკული და ანალიტიკური პუბლიკაციები,
- მონაცემები ელექტრონულ ფორმაში,
- მონაცემები მიწოდებული ინტერნეტის საშუალებით,
- ლოკალურ მონაცემთა ბანკი (BDL),
- სტატისტიკური შედეგების ინფორმაციის უშუალო ხელმისაწვდომობა - ანალიტიკურ მიკრომონაცემთა ბაზის (ABM) გარემომხმარებლის აპლიკაციის (AUZ) საშუალებით,
- საიტი <http://geo.stat.gov.pl/>

გმადლობთ ყურადღებისთვის.

